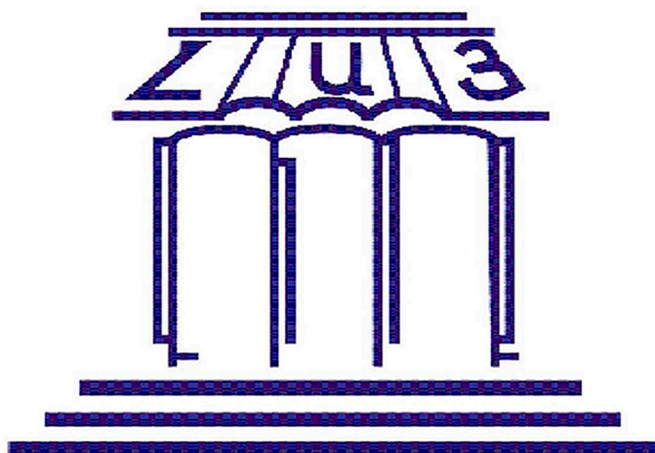




Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

V592

C1926.1.637

Պրակտիկայի քաղաքական յանձնարարներ. միացե՛ք.

== ՅԵԼԻՐ ՊԱՅՔԱՐԻ
ՍՏՐՈՒԿ ԳԱՂՈՒԹԻ ==

(ԻՆՍՏԵՆՏԻՐՈՎԱԾ.)

Ռուս. փոխադրեց Ա. ԽՈՆԴԿԱՐՅԱՆ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНОВЕДЕНИЯ
Ленинградского
СССР

374.3

Ե-42

№

29

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԶՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1925

374.3

5-42

33.103

N 592
621531

C19260681

MAR 2010

В. А. Б. И. О. Т. К. А.
ИНСТИТУТ
ВОСТОЧНО-АЗИАТИЧЕСКИХ
ИЗУЧЕНИЙ
Академия Наук
СССР

« ԿԱՊՈՒՅՏ ՔԼՈՒՋ »

« Կապույտ բլուզի » խմբակը, մի քանի ուր մնաց Յերեանում և
Լենինականում, մեծ թարմություն առաջացրեց:

Թատրոնները լեփ լեցուն եյին, բոլորը գովում, հիանում եյին:
Ի՞նչ է « Կապույտ բլուզը », ի՞նչու մտքեր հուզեց:

« Կապույտ բլուզը » Մոսկվայի Արհմիությունների նահանգա-
յին խորհրդի կենդանի լրագիրն է:

Իսկ ի՞նչ է կենդանի լրագիրը:

Կենդանի լրագիրը մասսաների սիրելին է: Կենդանի լրագիրը
դանազանվում է պատի լրագրից նրանով, վոր նրա առաջաբանը,
հոգվածները և բոլոր նյութերը թատրոնականացված են, վոր թա-
տրոնական ձևերով (ինսցինիրովկա, արտասանություն, մարզանք,
յերգ, պար և այլն) տալիս է կյանքի անցուդարձը:

Կենդանի լրագրի նյությունը նրանում է, վոր նա խաղացվում
է, ապրում:

Կենդանի լրագիրը գրավիչ է, վորովհետև նրա նյութը թարմ
է, այժմեական, կենդանի, պատկերավոր:

Ի՞նչպես է կազմվում կենդանի լրագիրը՝ « Կապույտ բլուզը »:

Ակումբի բոլոր խմբակները (գրական, յերգ-յերաժշտական,
ֆիզկուլտի, նկարչական և այլն) նյութ են տալիս կենդանի լրագրին:
Ինչպես պատի լրագրի, նյունպես և կենդանի լրագրի նյութերի
մշակման համար, ընտրվում է խմբագրական կոլլեգիա:

Ի՞նչն է կազմելու կենդանի լրագրի՝ « Կապույտ բլուզի » նյու-
թը:

Կենդանի լրագիրը պիտի լինի տեղական կյանքի ու աշխատան-
քի հայելին: Կենդանի լրագիրը իր բնույթով պիտի նմանվի պատի
լրագրին: Նա պիտի բովանդակի տեղի կյանքն ու աշխատանքը
պատկերող հոգվածներ, ինսցենիրովկաներ, կենցաղային պատկեր-
ներ, ծաղրական շարժեր, վոտանավորներ, առակներ և այլն:

Կենդանի լրագիրն իր մասսային պիտի տեղյակ պահի նաև մեր արտաքին ու ներքին կյանքի կարևոր դեպքերին:

Խմբագրական կոլեգիան կենդանի լրագրի նյութերը մշակում է, հարմարեցնում է բեմին, թատրոնականացնում է, իսկ ակումբի բոլոր խմբակները, հավաքական ույժերով, խաղում են այդ նյութերը:

Ինչպես է խաղացվում «կապույտ բլուզը»՝ կենդանի լրագիրը:

Կապույտ բլուզ հազած կոնֆերանսն հայտարարում է (հաճախ բուպորի միջոցով) լրագրի «համարները» — նյութերը:

Առաջնորդողը, փոքի կարևոր դեպքի պարզ, հակիրճ պատկերն է: Առաջնորդողից հետո խաղացվում են ինսցենիրովկաներ, արտասանվում են փոտանավորներ, լինում է կոլեկտիվ և անհատական յերգ, պար, մարզանք և այլն:

Ամեն ինչ թատրոնականացված է, լայն կերպով ոգտադործվում է զրիմը, թատրոնական շորերը և այլ հարմարություններ:

Հենց դրա համար էլ «կապույտ բլուզը» — կենդանի լրագիրը հետաքրքիր է, զրավիչ:

«Կապույտ բլուզը» — կենդանի լրագիրը — ամենալավ ազիտ-թատրոնն է:

Նա չունի հատուկ դերասաններ, նա խաղացվում է հենց բանվորների ուժերով: «Կապույտ բլուզի» սիրող կամ խաղացող լինել, նշանակում է լինել ամենալավ ազիտատորը, պրոպագանդիստը:

Մեր կուսակցականներն ու կոնսոմոլիստները անպայման պիտի լծվեն կենդանի լրագրի ամրապնդման գործին և մեր բոլոր բանակումներում ստեղծեն և ղեկավարեն մեր «կապույտ բլուզի» աշխատանքները:

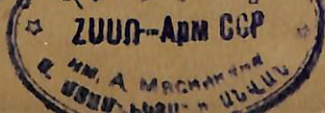
Մեր բանակումներին կից յեթե ունենանք մեզ հարազատ «կապույտ բլուզը» —

— ակումբներից դուրս կըշվի միտքինակ, արդեն ձանձրալի «թատրոնչիությունը»:

«Թատրոնչիությունը» կփոխարինե ակումբի բոլոր խմբակների ուժերի վրա կառուցված կենդանի լրագիրը, մեր «կապույտ բլուզը»:

Բանակումներ, արհմիություններ, քաղաքական,

Սկսվում է խաղը:



59955-66

Ակումբներում կազմակերպենք «կապույտ բլուզի» խմբակներ, նրանք կենդանություն ու կյանք կտան մեր ակումբներին:

«Կապույտ բլուզի» խմբակներն առաջ կմղեն, կկրթեն, կմարզեն մեր մասսաների միտքը:

Չեզ ոգնելու համար Հ. Ա. Մ. Խորհրդի կուլտ-բաժինն արդեն հրատարակել է մի շարք նյութեր:

Այսպես՝ «Յերեք ինտերնացիոնալ», «Յերիք պայքարի, ստրուկ գաղութի» գրքույկները, յերկուսն էլ կգտանք «Աշխատանքի» № 5 և 14, 15-ում «Աշխատանքի» № 3 - 4-ում «Տեղեկոմի հալը», և «Որինակելի տեղեկում»:

Շուտով լույս կտեսնի նաև մի ժողովածու:

Դեհ, դեպի ստեղծագործական, մասսայական աշխատանք:

Կազմակերպենք մեր «կապույտ բլուզի» խմբակները, նրանք մեր բանակումների ամենալավ բարեկամներն են:

Հ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՅԵԼԻՐ ՊԱՅՔԱՐԻ, ՍՏՐՈՒԿ ԳԱՂՈՒԹԻ

(ԻՆՍՏԵՆԻՐՈՎԿԱՍ.)

Գ Ո Ր Ծ Ո Ղ Ա Ն Ձ Ե Ր

ԲՈՂԴՎԻՆ	{	Ս.ԳՂԻԿՅԻ		ՋԻՆՍՅԻ		ԿՈՄԻՆՏԵՐՆ
		ՎԱՐՇԱՍԿԵՏ		Ս.ՐՍ.Բ		
ՋԵՄԲԵՐԼԵՆ	{	Ս.ԳՂԻԿՅԻ		ՀՆԴԿՍՅԻ		
		ԱՐՏԱՔԻՆ		ՖԵԼԼԱՍ.Հ		
		ԳՈՐԾԵՐԻ		ՊՍ.ՐՍԻԿ		
		ՄԻՆԻՍԵՐ				

ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ ԲԵՄԱԴՐՈՂԻՆ

Ձինացին, հնդկացին, արաբը, պարսիկը և ֆելլանը կազմում են մի փեղ: Փեղը ծածկված է գորգով: Վրան նստած են Բոլդվինն ու Ջեմբերլեն:

Դերակատարները պետք է ունենան համապատասխան զգեստ— Բոլդվինն ու Ջեմբերլենը անգլիացի լորդի զգեստ,— ֆելլանը, չինացին, արաբը, հնդկացին, պարսիկը իրենց ազգային տարազը և Կոմինտերնը բանվորական հագուստ:

ԲՈՂԴՎ. — Կարիները բանվորական տապալեցինք— ֆյուլթ, ընկավ, հենց վոր վճռական գրոհ տվեցինք— հուլթ— և վարչապետ Մակդոնալդի փոխարեն, տեռ, յեկանք Բոլորովին ու Ջեմբերլեն, ռլ.ոսյթ:

ՋԵՄԲ. — Յեսս, յեսս:

ԲՈՂԴՎ. — Ընտրությունը թղթախաղ է— գոնե մեզ մոտ, չե, ով լավ կեղծի՝ նա կշահե— շահելն ամոթ է:

ՋԵՄԲ. — Ե՛, ինչ ամոթ, ես ել մեզ մոտ.

առանց կեղծման շուրջըդ ի՞նչ կա,— սիգար, կոնֆետ, սուրճը մոկկա,

փայլն աչքերի, ծածր կանանց,

թե՛ շրթունքներն աղջկերանց...

ԲՈՒԴՎ. — Աղջիկ ասիք՝ միտըս բերիք ուրախ մի արար
մեր են խաղից, վոր խաղացինք մենք Ռակովսկու հետ.
դեպ կապիտալ մեր որիորդը սավետի տղան սավետ
սեր է տաժում հանկարծական, սեր՝ մի վարար գետ —
(ձայնը հնչեղ, տեսքը գերող, ինքն ել անարար
մեղք եր միթե, սիրեր նրան ուսը շինարար)
և հարսնախոս է ուղարկում
միտար Ռակովսկուն.

«Յեկեք, ասում է, հաշտվենք, կնքենք դաշնագիր.
կապիտալին մեզ հարս տրվեք, կտանք գլխագին
ու հեան ել մեծ կոնցեսիաներ — շնչեք պարտքը հին»:

ՉԵՄԲ. — Հորն սպորմի՛ խաբեց, ելի:
Պիտ տաներ մեր կապիտալը
զարգացներ իր ինդուստրիան,
հետո առներ իր գդալը

ԲՈՒԴՎ. — Ու խառներ կաթսան —
հեղափոխության:

ՉԵՄԲ. — Հա՛, խառներ կաթսան —
Հեղափոխության...

ու մեր դեմ հաններ մեր բանվորներին,
— մեր գաղութների ստրուկ ու ճորտերին.
մեր գողին նստեր,
մեր մազը փետեր:

ԲՈՒԴՎ. — Բայց տեսաք ի՞նչ թող փչեցինք
աչքին Ռակովսկու.
առաջ նրան ցույց տվեցինք
փայլը մեր վոսկու,
հետո սկսեցինք ժողովախաղ,
հետո ել զույգ — զույգ հայտադրեր,
— չե՛ վոր վաղուց աշխարհը սաղ
մենք այսպես ենք խաղացրել:

ՉԵՄԲ. — Մեկ կողմից «նամակը» Ձինովկի,
— պատմությունն այդ միջին խորամանկ, —
վորը մեր կյանքի մեջ մի նոր ձևի

խաղ եր, վոր բանվորին նստեց շատ թանկ:
Իսկ մյուս կողմից...

ԲՈՒԴՎ. — Յերեք ամիս քաջընցինք
պայմանագրի քննությունն
ու վերջն, ինչպես մի հնություն,
արխիվ գցինք, թաղեցինք:

ՉԵՄԲ. — Պահպանողական
մեր կուսակցության
պատիվը դրանով
հավերժ փրկեցինք:

ԲՈՒԴՎ. — Բայց ելի դեռ շատ կար գործ,
դենք եր առել Յեգիպտոս...
ու տվինք իսկույն այսպիսի հրաման.
«Ի հատուցումն Լիստիկի մահվան, —
ինչպես արել ենք ամեն տեղ ու միշտ —
հիմա ել կախել տասնմեկ զաղլուխտ.
և վորպեսզի պատիժն իրոք լինի խիստ թունդ
ու գաղութներն ել միտք հանեն բարձրացնել բունդ՝
Ֆելլահներից պետք է գանձել հինգ միլիոն ֆունտ»:

ՉԵՄԲ. — Բոստոն շնից թեկուզ մի մազ —
այդ ել է բան, լավ իմանաս:

ԲՈՒԴՎ. — Բայց այդ դեռ քիչ է. մեզ պետք է բամբակ,
դարձյալ ֆելլահին պետք է քիչ հուպ տանք.
մենք շատ պետրոլի, նավթի ծարավ ենք,
Մոսուլ, Պարսկաստան պետք է զրավենք:
Մոսուլի համար մենք ունենք Իրաք —
ասորին, արաբն՝ յերկուսն ել կրակ.
պարսիկի համար կա շեյխը Խեյզալ, —
բավական է մի հազար վոսկի տալ,
համշարու գլխին նա վայ կբերի,
հիմնիվեր պարսից հողը կավերի:

ՉԵՄԲ. — Սուեզից մինչև Պորտ-Սինգապուր
ճամփա պիտ շինենք — յերկաթուղի,
այստեղ պիտ ստեղծենք մի նոր մեծ Ռուր,
վոր վեր առաքենք հոտը ծխի:

ԲՈՒԴՎ. — Վորպեսզի ահը Հնդկաստան հասնի,
ու հանգիստ նստեն ավան, հնդկացի —

չինացիներին պետք է լավ քամենք—
իրար դեմ հանենք, իրար միս ծամենք:

ՉԵՄԲ.— Այդ լավ է, լավ.
մահ տանք մեկին,
մյուսն զգա ցավ,
ահը հասնի յերրորդին:

ԲՈՂԴՎ.— Ու ծծենք հյուսթը հարուստ
հարավի, Արևելքի,

մենք լինենք կուշտ ու տըռուզ,
նրանք մնան սովի ձեռքին:

(Իջնում են փղից, փղի ծածկոցը բարձրանում է. դուրս են
գալիս ֆելահը, պարսիկը, հնդկացին, չինացին, արաբը):

ԲՈՂՈՐԸ ՄԻԱԲԵՐԱՆ.— Կապիտալը Յեվրոպայում մի հսկա սարդ—
հյուսթն է ծծում իր ստրուկներին, վոր հագենա.

գործարանից սողում—հասնում հանքատեղ, շախտ,
Յեվրոպայից դեպ Արևելք է սողում նա:

Ստրկացած գաղութների արյունն է խմում—
ու ձգտում է բոլորին ել զարկել, հարվածել:

ՖԵԼԼԱՆ.— Աֆրիկայում,

ՊԱՐՍԻԿ.— Պարսկաստանում,

ԱՐԱԲ.— Սիրիա—

ՆԴԿԱՅԻ.— Յեյլոնում—

ԲՈՂ. ՄԻԱՍԻՆ.— Ամենուրեք իր կեղեքման գահն է հաստատել:

ՖԵԼԼԱՆ.— Յեգիպտացի յեմ—դարավոր ստրուկ,

չարքաշ աշխատող, բայց ում համար. ում,

առաջ փարավոնն եր ծծում գիրուկ,

այժմ ել կապիտալն է միսս ծամում:

Ուզում եմ յեղնեմ, վորպես մի սամում,

փշրեմ ստրուկության շղթաներս յերկար,

բայց թույլ է կամքս, շուտ եմ ընկճվում,

ինգլիզի նավ է աչքիս յերևում...

ՊԱՐՍԻԿ.— Հեյ գիդի, հին Պարսկաստան,

իմ պերճ յերկիր հայրենի,

այժմ դու լուկ շահաստան

կապիտալի վայրենի:

Քո ուսերին, քո գլխին—

իջնում է մուրճն անդադար,

կեղեքում է քո հոգին

տաս պետության կապիտալ:

Միայն յերկիրն է Սավետի

բեզ բարեկամ ու ոգնող.

ախ, յերբ կգա ծով նետի—

ես գայլերին մեզ լափող:

ՉԻՆԱՅԻ.— Չունեմ միրուք, չունեմ բեղ,

վրաս չկա ճարպ ու յեղ,

ազգս անթիվ միլիոն գեղ.—

ու տեղս միշտ նեղ է, նեղ:

Բայց եղ քիչ է. «Չան-Լի,

առատ կը լինի տունդդ, լի»,—

ասել է լորդն Անգլիայի,

յեկել մտել է մեր տուն

խել փակ բանալի,

խել գանձ ու գանձատուն,

թողել մեզ բրինձն անլի—

ու վորպես խեղճ կուլի՝

թափառում ենք անտուն:

ՀՆԴԿԱՅԻ.— Յես հնդկացի ույաթ,

զենքն ու գոռը ատող,

միսն ու յուղս առատ,

բայց ինգլիզն է ուտող.

որն եմ անիծում իմ,

ես որը, յերբ անգլիացին

տեղ դառավ իմ յերկրին,

ինձ դարձրեց իր գերին:

Քարն իմ տեղը կճաքեր,

փայտը կապիտալ բեր,

ենքան եմ վիզ ճկել,

չեմ կարժ նայել վեր:

ԱՐԱԲ.— Քաղաքներս բողբոջ—

Դամասկ, Մեքքա, Մեդին—

իմ յերկիրը ամբողջ

ֆրանկն ու անգլիացին

զոռով տիրել նստել
յես դեռ վողջ ու առողջ
բաշ են տալիս իմ դին:
Բեգվինին դրուզի դեմ,
դրուզին վահաբիթի,
իրար դեմ են հանում,
վորպես անմիտ իթի:

ԿՈՄԻՆՏԵՐԵ—Մի թողնեք, վոր ձեզ ճնշեն.

ձեր ձայները զիլ, հնչեղ՝
թող հասնեն ամեն տեղ,
թող ամենքին կանչեն.
ով մշակ է, բանվոր,
ով գեղջուկ է, աղքատ,
մրճակիր, քլունգավոր,
բահ, մանգաղ ու ցաքատ
բանեցողներ բոլոր—

գեպի կռիվն ահավոր,
կռիվը վերջին, արդար—
ընդդեմ կապիտալի
յեկեք Ոսման, Չան—Լի:

ՍՏՐՈՒԿՆԵՐԻ ԽՈՒՄԲ—Յերբ դու յես կանչում մեզ—

ծլում է մեր բանակը,
ուժ է առնում, զգում, վոր
մերն է հաղթանակը:

ԿՈՄԻՆՏ.—Այո, ձերն է, պատրաստ
և դեպի Կոմինտերն:

ԲՈՒՐՈՐ ՍՏՐՈՒԿ.—Պատրաստ, առմիշտ պատրաստ,—
դու յես մեր հերն ու մեր:

ԿՈՄԻՆՏ.—Թշնամու հարվածին
տանք հարված առնացի—

պարսիկ, չին ու արաբ,
ֆելահ, ուֆ, հնդկացի:

ԲՈՒՐՈՐ. } Մեկավ ուֆը անմեղ,
ՉԵՄԲ. } միասին. — յեկավ չինը անբեղ
յեկավ խենթ-խեղահեղ
արաբը—մի կրակ.
Ֆելահն է յեղնում,

ծուլ պարսիկը նկուն
ու հեան էլ հնդկացին
իր ատամն է սրում.
Ե՛յ, բեր զնդացիք...
Տրաք. տրա. րա. րաք...
Տաք—տաք...

(կրակում են ու փախչում)

ՍՐԱԲ.—(վերավոր) Մեզ սավեան է տալիս տոն,
պետք է ցմահ պայքարել:

ԲՈՒՐՈՐ.—Կարմիր դառնա պիտ Լոնդոն
ու ազատվեն վողջ ստրուկներ:

ԿՈՄԻՆՏ.—Վերջին վտանգի ժամն է հասել
կապիտալի աշխարհի,
արյունն արդեն սկսում է հոսել—
բանվոր, ուժերդ լարիր:

Մի ՍՏՐՈՒԿ.—Սամսոն է ծնվել
մեր ծոցից, տես.

թշնամու յերախն
արավ յերկու կես:

2. ԲԴ ՍՏՐՈՒԿ.—Մենք բլուր միլիոն ենք
և մի միություն.

ԲՈՒՐՈՐ.—Ու պետք է հիմնենք
մեր իշխանություն:

3. ԲԴ ՍՏՐՈՒԿ.—Ել վիզ չենք ճկի
թշնամու դեմ:

ԲՈՒՐՈՐ.—Ե՛յ, բանվոր, յեկիր,
ի՛ գեն, ի՛ գեն:

(Խմբվում յերգում են Արևելյան Ինտերնացիոնալ
«Կոմունիստական Ինտերնացիոնալի» լեզանակով):

«Յելիր պայքարի, ստրուկ գաղութի,
զողիր ցեղերըդ մեկ մեկու,
հասել է ժամը—պետք է պայթի
վերջին մարտը ահարկու:

Թող զողզողան, փրչեն գահերը
կապիտալի յերկրորդնում,
զենքի վերածենք մեր բահերը

Թող հուր յեռա մեր սրտերում:
 Ձե հիմա ունենք մենք ղեկավար,
 հանձինս անհաղթ Կոմիտեներնի:
 Խմբենք գնդեր հաղար-հաղար—
 հին աշխարհը պիտ մեռնի,
 ու մի նոր աշխարհ պետք է ծնվի:
 Կորչեն կեղեքում, հալածանք—
 մեզնից մի ընտանիք պիտի կազմվի,
 մեր միակ իշխողն—աշխատանք:
 Դե, յելիր, քանի ուշ է, ֆելլան,
 ալ նժույգդ—հեծիր, ժիր արար,
 պարսիկ, Թոթափիլ քունըդ անշահ
 յեկ հնդկացի, չին—վողջ Հարավ:
 Ռող դողդողան, փրչեն գահերը
 կապիտալի յերկրներում:
 Ղենքի վերածենք մեր բահերը,
 Թող հուր յեռա մեր սրտերում:

(ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ)



14840-58

807

53.105

ԳԻՆՆ Ե 10 ԿՈՊԵԿ

374,3

5-42

գրքի վրա

2981

Պրոֆ. Կարենյան

1010

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНОСЛАВЯН
Древняя Наука
СССР

Դ Ի Մ Ե Լ, ՅԵՐԵՎԱՆ, ՀՅՍՄԻՍ-Ի ԿՈՒԼՏՐԱԾԻԿ